Стаття: "Форми афазії: локалізація, провідний дефект, мовленнєва симптоматика, немовленнєва симптоматика, напрямки корекційної роботи (в таблицях)"

Форма	Локалізація	Провідний дефект	Мовленнєва симптоматика	Немовленнєва симптоматика	Напрямки корекційної роботи
СЕМАНТИЧНА ФОРМА	Тім'яно-потиличні зони Задня мовленнєва зона	Порушення імпресивного мовлення Порушення симультанного просторового сприймання Порушення розуміння логіко-граматичних зв'язків	❖ Порушення розуміння семантики ❖ Нерозуміння логіко-граматичних конструкцій ❖ Труднощі в називанні слів ❖ Вербальні парафазії ❖ Нерозуміння речень з вираженими просторовими та часовими відношеннями. ❖ Не розуміння значення слів, які об'єднанні конструкцією родового або орудного відмінку. ❖ Розуміння змісту сюжетного малюнку, складання оповідання, але фрази короткі й прості. ❖ Читання, письмо, списування – збережені.	❖ Симультанна агнозія ❖ Зорово-просторова агнозія: не розрізняють співставлення предметів у просторі. ❖ Просторова й конструктивна апраксії ❖ Акалькулія ❖ Порушуються всі психічні процеси, спостерігається інертність мислення	1.Робота над корекцією всіх психічних процесів 2. Масаж рук, обличчя, органів артикуляції 3.Робота над розвитком орієнтації в просторі й часі 4.Робота над розвитком загальної та дрібної моторики. 5.Робота над розумінням семантики: багатозначності переносного значення слів образності. Опора повинна бути на асоціації, пояснення, показ, використання моделей і позначень. 6. Робота над розширенням і уточненням словника 10.Робота над зв'язним мовленням

Форма	Локалізація	Провідний дефект	Мовленнєва симптоматика	Немовленнєва симптоматика	Напрямки корекційної роботи
ДИНАМІЧНА ФОРМА	Передня мовленнєва зона Попереду від зони Брока – зона Пенфілда	Порушення предикативного (задум) внутрішнього мовлення Порушення механізму активного висловлювання Не утворюється певний ланцюжок в програмуванні висловлювання	❖ Мовленнєвий негативізм ❖ Порушення активного експресивного мовлення ❖ Ехолалії . ❖ Аспонтанність мовлення ❖ Порушення просодичної сторони мовлення ❖ Специфічне порушення в побудові самостійного висловлювання: - фраза коротка; - диспропорція між використанням різних частин мови; - збережене імпресивне мовлення; - непорушені моторні механізми артикуляції; - може читати вголос, писати під диктовку, але спос. своєрідні труднощі при підборі слів.	❖ Гіпомімія ❖ Гіподинамія ❖ Неадекватна поведінка (від ейфорії до депресії) ❖ Відсутня критичність ❖ Труднощі у включення в мовленнєвий акт ❖ Труднощі в реалізації плану дій ❖ Загальна моторна в’ялість ❖ Зниження рухової активності ❖ Зниження психічної активності	1.Корекція всіх психічних процесів і ставлення до свого дефекту. 2. Відновлення розуміння мовлення (при тяжких формах) 3. Робота над виявленням бажання до спілкування 4.Масаж рук, обличчя, органів артикуляції 5.Робота над розвитком загальної та дрібної моторики 6. Формування послідовності плану дій 7.Робота над розширенням і уточненням словника 8.Робота по відновленню зв’язного мовлення 9. Робота по відновленню читання та письма

Форма	Локалізація	Провідний дефект	Мовленнєва симптоматика	Немовленнєва симптоматика	Напрямки корекційної роботи
АКУСТИКО-ГНОСТИЧНА АСЕНСОРНА	Ураження зони Верніке-задня мовленнєва зона	Первинне порушення фонематичного слуху Грубе порушення імпресивного мовлення	❖ Ураження всіх фонематичних процесів ❖ Неутримання в пам'яті образів складової структури слів ❖ Багатослівність хворого (логорея) ❖ Ехолалія ❖ Грубий аграматизм, як імпресивний так і експресивний ❖ Неузгодженість слів у реченні ❖ В тяжких випадках спостерігається амнезія ❖ Читання і письмо - в складних випадках неможливе. ❖ В легких - можуть писати, але не можуть з опорою на слух	❖ Порушення емоційно-вольової сфери ❖ Реакції хворого нестабільні ❖ Стабільна слухо-мовленнєва агнозія ❖ Порушення слухової уваги та слухової пам'яті ❖ Практично збережені всі види праксису (зорове, тактильне, просторове сприймання та просторова орієнтація)	1.Робота починається зі знайомого хворому матеріалу 2. Співставлення слова з конкретним предметом 3. Робота над слуховою увагою, пам'яттю 4. Граматичне оформлення – розрізнення слів за акустичними ознаками 5.Розрізнення звуків за артикуляційними ознаками, опора на тактильні та зорові відчуття 6. Робота над фразою 7. Відновлення читання – опора на схеми 8.Розвиток всіх психічних процесів

Форма	Локалізація	Провідний дефект	Мовленнєва симптоматика	Немовленнєва симптоматика	Напрямки корекційної роботи
ЕФЕРЕНТНА КІНЕТИЧНА ЦЕНТРАЛЬНА	Зона Брока, задньолобні відділи-передня мовленнєва зона	Порушення фразового експресивного мовлення Вимовляння окремих звуків збережено Може спостерігатися порушення розуміння складних інструкцій та логіко-граматичних конструкцій Центральним механізмом є патологічна інертність Порушення переключання з одного руху на інший	❖ Порушення кінетичної організації мовлення ❖ Труднощі в називанні слів ❖ Розпад складової структури слова ❖ Порушення структури побудови речення ❖ Грубий експресивний аграматизм ❖ Грубе порушення зв'язного мовлення ❖ Порушення темпу і ритму мовленн. ❖ Голос погано модульований (скандоване м-ня) в зв'язному мовленні - телеграфний стиль ❖ Читання і письмо в складних випадках - повний розпад, в більш легких – пропуски або перестановка букв ❖ Не збережена структура речення	❖ Кінетичні апраксії ❖ Ідеомоторні апраксії ❖ Гіпомімія ❖ Розлади основних психічних процесів (пам'ять, увага, мислення) ❖ Критичне ставлення хворого до свого порушення ❖ Порушення динамічного праксису	1.Відновлення розуміння мовлення при тяжкій формі 2. Робота з розвитку уваги, пам'яті, мислення 4.Подолання апраксій 5.Робота з розвитку загальної моторики 6. Відтворення серії звуків в певній послідовності 7.Робота з розвитку мовлення 8.Постановка\ відновлення відсутніх звуків 9.Артикуляційна гімнастика, яка включає переключення з одного руху на інший – комплекс динамічних вправ 10. Масаж обличчя, артикуляційних органів 11.Відновлення контуру слова 13.Подолання дисграфії, дислексії

Форма	Локалізація	Провідний дефект	Мовленнєва симптоматика	Немовленнєва симптоматика	Напрямки корекційної роботи
АФЕРЕНТНА МОТОРНА АЛАЛІЯ	Страждають задні пост центральні відділи рухового, а також нижні середні відділи; порушується задня мовленнєва зона Задня мовленнєва зона	Груба порушення експресивного мовлення Порушення імпресивного мовлення Порушена кінестетична організація довільних рухів Вторинне порушення експресивне мовлення	❖ Порушення артикуляційного праксису - кінестетичні апраксії . ❖ Несформованість образу, несформованість слова. ❖ Порушення тонких диференційованих рухів, складних за конструкцією речень ❖ Порушення розуміння складних за конструкцією речень ❖ Порушення послідовності звуків у слові ❖ автоматизовані ряди (вірші,пісні) ❖ Багатоскладність номінативної функції ❖ Багатоскладність вербальні парафазії ❖ письмо порушено грубо. ❖ Трудноші актуалізації слова в мовленні ❖ Читання та списування збережені, але по пам’яті відтворити не можуть	❖ Кінестетичні моторні апраксії ❖ Кінеститичні відчуття порушено ❖ Розпад орального праксису ❖ Фонематичний слух порушено ❖ Може бути збережений, але страждає тактильна пам’ять ❖ Порушення всіх психічних процесів (пам’яті, мислення, уваги) ❖ Емоційна лабільність ❖ Тривожність, метушливість ❖ Агресивність ❖ Негативізм ❖ Амнезія ❖ Особистісні зміни хворого ❖ Некритичне ставлення до хвороби	1.Формування кінестетичних відчуттів, спираючись на зорові та тактильні відчуття 2. Розвиток артикуляційних рухів. 3. Формування образу слова з опорою на предметний образ, малювання. 4. Робота над відтворенням відображеного мовлення (з різними моделями та дрібної моторик. 5. Робота над відновленням розуміння мовлення. 6.Робота над зв’язним висловлюванням. 7. Робота по відновленню писемного висловлювання 8.Масаж рук, обличчя, артикуляційних органів.
Форма	**Локалізація**	**Провідний дефект**	**Мовленнєва симптоматика**	**Немовленнєва симптоматика**	**Напрямки корекційної роботи**
ЕФЕРЕНТНА МОТОРНА АЛАЛІЯ	Середньо скронєва звивина мовленнєва зона Задня мовленнєва зона	Порушення імпресивного мовлення Порушення кінестетичної організації довільних рухів Вторинне порушення експресивне мовлення	❖ Порушення запам’ятовування та відтворення по пам'яті складів, слів ❖ Порушення розуміння ❖ Заміни звуків, за місцем або способом творення ❖ Порушення послідовності звуків у слові ❖ В легких випадках можуть бути збережені автоматизовані ряди (вірші,пісні) ❖ Порушення номінативної функції ❖ Читання і письмо: в легких випадках збережене читання «про себе», письмо порушено грубо.	❖ Порушення тонких диференційованих рухів, складних за конструкцією речень ❖ Порушення всіх психічних процесів ❖ Емоційна лабільність ❖ Тривожність, метушливість ❖ Агресивність ❖ Негативізм ❖ Амнезія ❖ Особистісні зміни хворого ❖ Некритичне ставлення до хвороби	1.Робота над розвитком артикуляційних рухів. 2. Розвиток слухо-мовленнєвої пам’яті та уваги 3.Відновлення зорово-предметних образів, диференціацією звуків складання словничків, 4. Робота над відтворенням відображеного мовлення (з різними моделями та дрібної моторик. 5. Робота над відновленням розуміння мовлення. 6.Робота над зв’язним висловлюванням. 7. Робота по відновленню писемного висловлювання 8.Масаж рук, обличчя, артикуляційних органів.

Список використаних джерел

1. Бейн Э.С. Афазия и пути ее преодоления М., 1964
2. Бейн Э.С., Бурлакова М.К., Визель Т.И. Пособие по восстановлению речи у больных афазией М., 1962
3. Бейн Э.С., Овчарова П.А. Клиника и лечение афазии М., 1970
4. Визель Т.Г. Как вернуть речь М., 1998
5. Визель Т.Г. Основы нейропсихологии М., 2000
6. Зайцев И.С. Афазия. М., 2006
7. Лурия А.Р. Высшие корковые функции человека М., 1969
8. Лурия А.Р. Высшие корковые функции человека и их нарушения при локальных поражениях мозга М., 2000
9. Лурия А.Р. Основные проблемы нейролингвистики М., 2009.
10. Лурия А.Р. Травматическая афазия М., 1947
11. Оппель В.В. Восстановление речи после инсульта М., 1963
12. Столярова Л.Г. Афазия при мозговом инсульте М., 1973
13. Трауготт Н.Н., Кайданова С.И. Нарушение слуха при сенсорной алалии и афазии. М., 1975
14. Філіпова Т.В. Мовленнєві порушення при афазіях // Український вісник психоневрології, 2014. Т. 22. Вип.1. С. 137-141
15. Цветкова Л.С. Аграмматизм при афазии. 1978.
16. Цветкова Л.С. Афазиология: Современные проблемы и пути их решения М., 2002
17. Цветкова Л.С. Афазия и восстановительное обучение М., 1988
18. Цветкова Л.С. Восстановительное обучение при локальных поражениях мозга М., 1972.
19. Цветкова Л.С. Мозг и интеллект. 1978.

20. **Цветкова Л.С. Нейропсихология счета, письма и чтения. Нарушение и восстановление М., 1988**

21. **Шохор-Троцкая М.К. Коррекционно-педагогическая работа при афазии М., 2002**

22. **Шохор-Троцкая М.К. Логопедическая работа при афазии на раннем этапе восстановления М., 1972**

23. **Шохор-Троцкая М.К. Стратегия и тактика восстановления речи М., 2001.**

Веб-адреса публікації: https://vseosvita.ua/library/stattia-formy-afazii-lokalizatsiia- providnyi-defekt-movlennieva-symptomatyka-nemoviennieva- symptomatyka-napriamky-korektsiinoi-roboty-v-tablytsiakh- 609551.html-